

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Hovedsigtet med lovforslaget er at indføre ensartede frister for mænds og kvinders adgang til at anfægte ægtemandens faderskab til ægtebørn ved anlæggelse af faderskabssag samt til at begære genoptagelse af en afgjort faderskabssag. Endvidere foreslås den administrative behandling af faderskabssager vedrørende børn uden for ægteskab overført fra politiet til statsamtene i lighed med den gældende ordning i København, hvor sagerne behandles af overpræsidiets.

Lovforslaget indebærer endelig en udvidelse af den bestående adgang i retsplejelovens § 17 a, stk. 2, til at bemyndige kontoruddannet personale til at udføre visse forretninger inden for domstolene. Efter forslaget skal bemyndigelsesadgangen også omfatte tinglysningforretninger, notarialforretninger og faderskabssager.

2. De gældende regler i børnelovens § 5, stk. 2-3, og retsplejelovens § 456 r vedrører adgangen til at anfægte ægtemandens faderskab til ægtebørn og til at begære en afgjort faderskabssag genoptaget. Der er alene for mænds vedkommende fastsat frister herfor. Sagen skal rejses inden 1 år fra det tidspunkt, hvor manden er kommet til kundskab om de omstændigheder, der antages at kunne begrunde en fralæggelse af faderskabet, eller hvorpå begæringen om genoptagelse støttes, og senest 5 år efter barnets fødsel.

Reglerne bygger på faderskabskommissionens betænkning om ændring af reglerne om fastsættelse af faderskab (nr. 126/1955) og er begrundet i, at afgørende hensyn til barnets tarv kræver, at barnets status fastlægges så tidligt som muligt, og at ægtemandens modstående interesser må vige herfor. Reglerne hviler endvidere på den forudsætning, at moderen og barnet har sammenfaldende interesser i en faderskabssag, og at kvinder derfor ikke søger at anfægte ægtemandens faderskab til ægtebørn i strid med barnets interesser.

Det har imidlertid vist sig, at denne forudsætning ikke i alle tilfælde holder. Siden børnelovens ikrafttræden er det sket, at kvinder for at få foræld-

dremyndigheden over deres børn har anlagt faderskabssag og søgt at anfægte ægtemandens faderskab til børn, som er født under ægteskabet og har været behandlet som ægtebørn af begge ægtefæller. Det er forekommet i tilfælde, hvor forældremyndigheden over børnene ved ægtefællernes separation eller skilsmisse er blevet tillagt ægtemanden, eller hvor begge ægtefæller søger sig tillagt forældremyndigheden under en verserende separations- eller skilsmisssesag. Domstolene har i disse sager uden positiv lovhjemmel anset moderen for afskåret fra at anfægte ægtemandens faderskab til barnet, uanset om det under sagerne har været klart, at ægtemanden ikke kunne være fader til barnet. Grundlaget herfor har været den såkaldte anerkendelseslære, som er fastslået i retspraksis, og som i børnelovens forarbejder er forudsat at gælde ved siden af lovens fristregler. Efter anerkendelseslæren kan en ægtefælle efter omstændighederne anses for afskåret fra at anfægte et barns status som ægtebarn, såfremt ægtefællen med kendskab eller formodning om, at barnet ikke kan være ægtemandens, faktisk har anerkendt og behandlet barnet som ægtebarn.

Spørgsmålet om en revision af de omhandlede regler er behandlet af ægteskabsudvalget af 1969 i betænkning 8: samliv uden ægteskab I (nr. 915/1980). I betænkningen s. 72 anføres: »Der er i udvalget enighed om, at også moderens adgang til at rejse faderskabssag og begære genoptagelse bør være begrænset af en vis rimelig kort frist, f.eks. svarende til de frister, der i dag gælder for faderen. Der er i udvalget endvidere en vis sympati for en absolut tidsbegrænsning for anlæggelse af og genoptagelse af en faderskabssag gældende for alle.«

Danmark er i 1979 blevet indklaget for den europæiske menneskerettighedskommission af en dansk borger for overtrædelse af forbudet i den europæiske menneskerettighedskonvention mod forskelsbehandling på grundlag af bl.a. køn med hensyn til lige adgang til domstolene. Klageren henviste til, at der kun er fastsat søgsmålsfrister for mænd med hensyn til anlæggelse af faderskabssa-